

1009

DOOLAGIËN

VERZEN VAN

JAN H. EEKHOUT

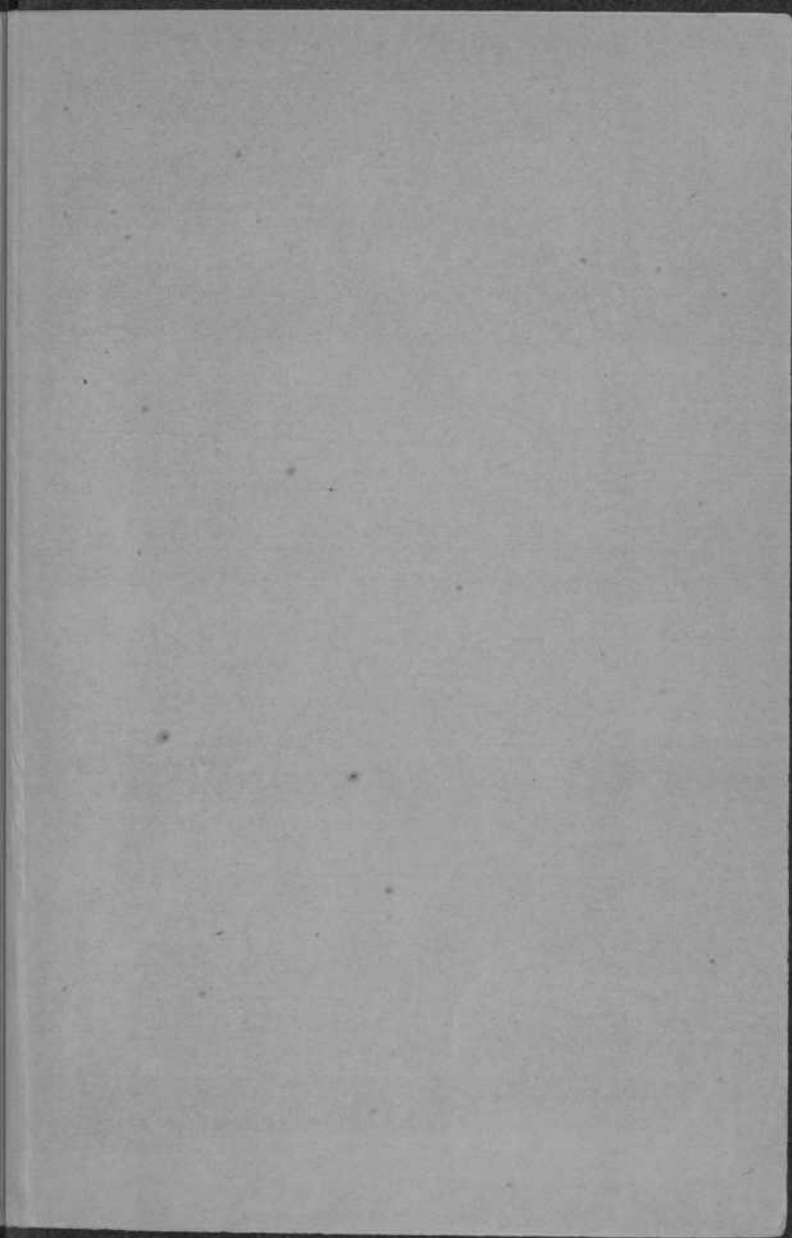
B

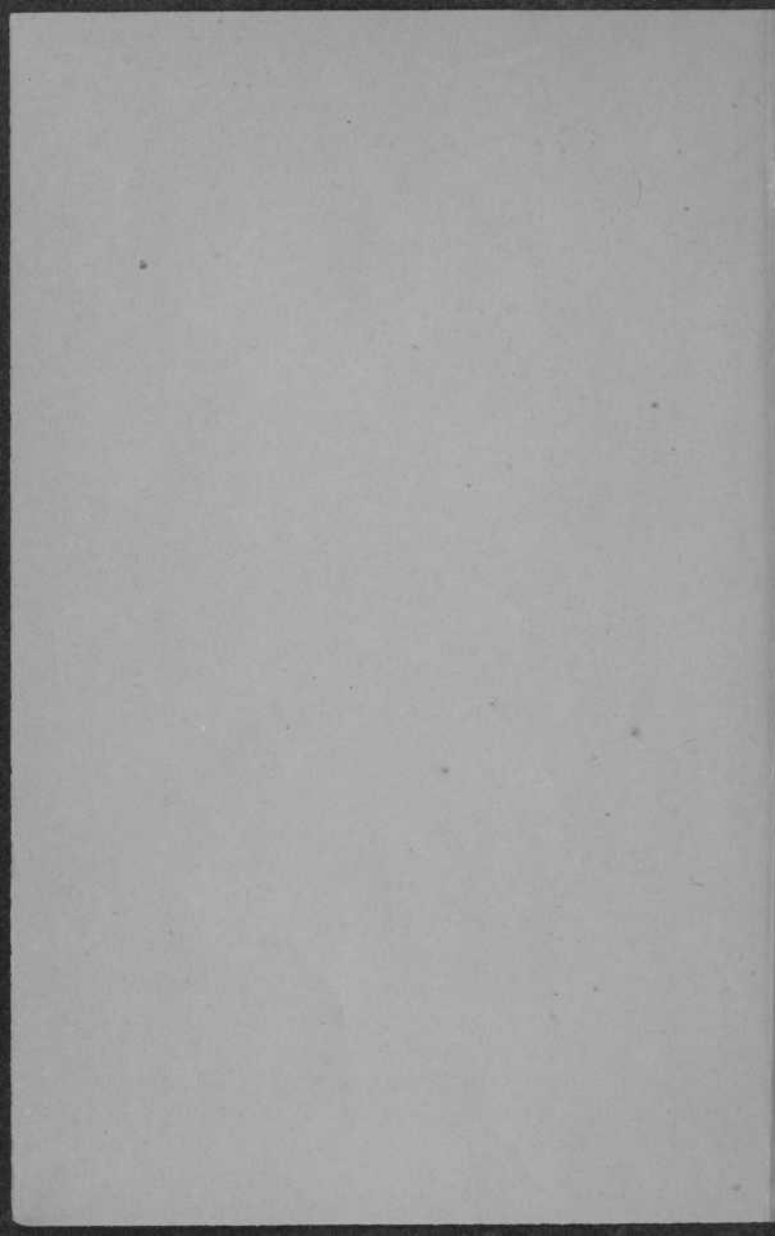
95

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK

0537 4126

42965.

2,25
~~1003 B 95~~

DOOLAGIËN

164

VERZEN VAN

JAN H. EEKHOUT

MAASTRICHT & BRUSSEL
UITGEGEVEN DOOR
A. A. M. STOLS

Voor Moeder

DOOLAGIËN I

LEGENDE

Hij zwijmelt in den snellen val. Hij wordt
door duizend speren weerloos neergedreven.
Hij opent de oogen; ziet zich nacht-omgeven:
een meteor, die flitsend nederstort,
en dooft. —

Later ontwaakt hij in een vreemd
woest oord waar niets leeft dan het fel verbolgen
roepen van golven die elkaar vervolgen
en breken waar de aarde een aanvang neemt:

een ding. —

Het richt zich kreunend op. Het staat
huiverend in blinde onmeetlijkheid verloren
van grauwe lucht en zee. Het wankelt. Gaat.
Gilt om niet langer het druischen dààr te hooren —.

Binnen de wanden van een stil ravijn
vindt het zichzelf: een mensch; een kind; een pijn.

INFERNO

Smeekend gesperde oogen in zichzelf starend,
Achter het glanzende van hun bruine duisternis
Zoekend dezelfde ziel, die nog een vreemdeling is —
Maar niets dan mateloze eenzaamheid ontwarend
Doodlijk vermoeid en eeuwig leeg van hoop neerdalend
Ten monde waar weerszijds een schouw gekorven is
Droomwetend dat de ziel reeds lang gestorven is
En was een god stervende door de voortijd dwalend —

Starkoude oogen keeren weer naar 't leemen leven
Naar andrer oogen eendre stom-verlaten nacht
Nog door een onafwendbre dwaze doem gedreven —

Dolen in grauwe weiden en luide taveernen,
Spieglen zichzelf in oogen schril en schrijnend zacht,
Oogen van stille dieren en dansende deernen. —

BALLADE VAN DEN VOGELVRIJEN DICHTER

Ik sterf van dorst nabij der bronnen boorden;
Ik, heet als vuur, ik, toomloos felle brand,
'k Huiver van kou bij roode winterhaarden.
Ik werd een vreemdling in mijn vaderland.
Naakt als een worm, getooid lijk Tamerlan,
Lach ik. En altijd is mijn lach geweest.
Troost 'k mij, en vindt mijn troost in nood alleen,
Een maatloos vrije, een mensch in doem en ban,
En scherpe smarten zijn mijn zaligheên —
Ik, dompelaar, ik, veracht door ieder man.

Zeker zijn slechts de onwisheên die m' omringen.
Wat anderen helder schouwen zie ik grauw;
Hun twijfloosheên zijn mijn vertwijfelingen,
Want slechts het toeval zwoer mij eeuwig trouw.
Immer verspeel ik waar ik winnen zou.
Mijn morgenbeê: God, maak de avond zacht!
Liggend vol waakzaamheid den ganschen nacht —
't Eenigst is zij 'twelk geen me ontrooven kan —
Peins, eerlooze ik, m' een erfgoed, roem en macht,
Ik, dompelaar, ik, veracht door ieder man.

Niets kwelt aan zorg mij dan mijn boos begeeren
Naar blank geluk — toch spot hiermede ik 't meest.
Mij fel beschimpen is mij 't diepst vereeren.
Waarst is in diens blik mijn blik leugen leest.
Mijn Vriend is, die mij klaar bewijst: Dat beest,
Die kater, is een pauw vol prachtigen trots! —
Wie mij belaagt leert mij de goedheid Gods.
Eén weze voortaan goed en kwaad mij dan —
'k Behou deez wijsheid — al schijnt zij m' iets zots —
Ik, dompelaar, ik, veracht door ieder man.

naar Villon

BALLADE DER VERDOEMDEN

Wij zijn verdoemd. Wij kunnen enkel haten.
Met eeuwen tellen wij den zwarten tijd.
Wanneer heeft een onzer het laatst geschreid?
Wij weten 't niet. God heeft ons lang verlaten.

Des daags zoeken w' een kimmelijc die kartelt,
Doch koersen aldoor d'eendren einder toe.
Dan zien w' elkander aan en voelen hoe
De leege ruimte ons tot waanzin martelt.

Des nachts bestaren wij de sterrenbeelden
En zinnen moeizaam, momplcn dwaas verward
En vloeken omdat elke ster ons tart. —
Ergens moet land zijn waar w'als kindren speelden —

Ergens moet land zijn waar wij kindren waren —
Soms kreunt een: Moeder! —, zinnelooze klank —
Moeder: was dat een vuur, zeer stil en blank?
Was dat een hand zacht streelend door je haren?

Is dat de dood, diens roep wij raadloos hooren
Als uit het stormend schuim zijn stem opstaat?
Is dat God die ons eindloos sterven laat? —
Wij zullen eeuwig deze zee bewonen,

Verdoemden, uit een groot zacht licht verdreven,
Duister van wanhoop en vertwijfeling,
Zonder een God, zonder herinnering,
Kruisende weerloos tusschen dood en leven. —

DON JUAN'S PREDIKING

Kortstondige liefden worden 't diepst beleden
En al wie door mijn drift haar vuur ervoer,
Staatge princes, landmeisje, non of hoer,
Leefde één nacht duizend hemelsche eeuwicheden —

Gedenkt mij nog in 't doodsuur als een god
— Gij liegt indien gij satan zegt —, die waarde
Vermomd als keurig cavalier langs d' aarde,
Heiligend met 't eigen bloed het vrouwenlot —

Kortstondige liefden — hoort, gij al die vrouw zijt,
Uw kuischheid, lustbedrijf of roeping trouw zijt —
Ik bied z' U — gaf een god zich ooit zoo veil? —

Ik bied z' U huiverzalig groot — en prijsloos.
Niet langer is de aarde paradijsloos —
Komt, en herwint U 't onaanrandbaar heil!

BALLADE VAN HET KLEINE WATER

Een klein stil water en oeverriet.
Die derwaarts gaan en keeren niet.

Zij wisten dat het al eender is:
Een klein stil water of Emmaüs.

Vlagende ruischt het riet uiteen.
Zij buigen zich over het water heen.

Ver werd de aarde, maar mild en groot
Lokt hier de hemel van den dood.

Zij wisten dat het al eender is:
Een klein stil water of Emmaüs.

Een klein stil water en oeverriet.
Die derwaarts gaan en keeren niet.

BRAHMA

Diep in zich wilde hij, vermetel, teeder —
doch schrikwit aangeprijns en 't krijshgelach
der kakatoes en, ver, een merelslag,
zacht angstdoorsidderd, rukten telkens weder

terug hem in den dag der aarde en hij
verliet het woud en steeg naar waar de grassen
beweegloos starren en naakte moerassen,
stom, weerloos, spiegelen der getijden rij —

en hooger . . . tot den rand der heilge stroom —

Hij wilde stilte drinken, zich, voorgoed
wellicht, inschepen op het Niets — maar droom
is alle reis en eeuwig alle bloed —.

Steeds, onontkoombaar, wist hij vreemd verheven
boven zijn diepste diepten sterren beven.

naar Jaroslav Vrchlichy

DE WAANZINNIGE

'k Heb hard om God gebeden, en Hij kwam —
Drong plots zich driftig in mijn felle zinnen
Als wilde Hij in mij opnieuw beginnen
Zichzelf, nu het al losbrak uit den ban
Van een zoo groot, roofzuchtig haast, beminnen —
Sindsdien laait onophoudelijk in mij van
Zijn vreemd Bestaan de folterende vlam,
Doch kan Hij mij, noch ik Hem overwinnen —.

Eén was die zag hoe Hij in mij ging wijken,
En daarom bracht men God en mij te samen
In dit grafnauw en beendernaakt vertrek —

Hier zullen vechten wij tot wij bezwijken,
Gillend verward dooreen elkanders namen,
Scheldend elkander schaamteloos voor gek.

MENSCHEN EN GODEN

Menschen en goden, eenzelfden Oorsprong ontstegen,
Diep in zichzelf verborgen, nimmer t' ontraadslen —,
Ziet, hoe hun oogen, verdoold langs eendere wegen,
Hemelsche en aardsche, eenzelfde lijden weerkaatsen
Van doem, van droom en van haat, van liefde en mislukking,
Eenzelfde lijden, een sterven, weerloos en duister —
Doch aardschen strekken de arme' in dwaze verrukking
Op naar der eenzame goden ijdel en luister,
Vergetend hoe hen deez eeuwgen waarlijk benijden:
Want zaalger dan zaalgen zijn wij heenzwerwend ten doode,
Hemelgehoorigen zal geen aarde ooit bevrijden;
Eindeloos sterven onsterflijken, sterven de goden.

SAPPHO'S ODE AAN APHRODITE

Hoog goud-tronend' eeuwige Aphrodite,
Zeus-kind, listenwevende, hoor mijn smeeking!
Breek door smaad noch smartelijkheên, o machtge,
neer in het stof mij!

Doch kom thans ook tòt me gelijk voorheen wel
wen genâvol luistrend gij neegt ten hartroep
heimlijk glippend 't Huis uit des Vaders, mij-waart
dalend in ijltocht —

kwaamt op gulden wagen, dien lichtkens voerden
wervelsnelle duiven ter donkre aard' toe,
lastloos bijna vlerkend, gedragen door den
grondloozen aether.

Pijlendeinend naêrden z' en gij, o zaalge,
spraaft wijl lichtte U over 't onsterflijk wezen
goonlach: „Zeg welk leed U het hart pijnt, dat Uw
klagen mij aanrandt?

Waarheen hongert thans Uw ziel zóó onstilbaar?
Wie met mijne bijstand t' omstrikken wenscht gij
deezmaal, wie door liefde getroffen? Wie toch,
Sappho, benart U?

Vliedt z' U heden — morgen vervolgt z' U maatloos.
Weert z' al gaven — wacht, straks is zij beschenkster.
Mint zij niet — dra moet z' U beminnen, ondanks
worstlende wille.”

Laat ook nù niet langer m' in nood van zorg zijn.
'tGeen doorkoortst mij, zonder U nimmer te einden,
stil 't mij, gij slechts kunt het, almachtge, sta mij
reddend ter zijde.

LOKROEP

Hij wist wel dat de dood niet bitter proeft
En dat 't goed is in hem te zijn gevangen,
Maar de roep van een duif in diep verlangen
Maakte zijn ziel soms zoozeer vreemd bedroefd,
Dat hij zich van het raam afwenden moest
En staren naar de effen rust der wanden —
Dan was 't of hun bruin duister iets wegbande
Dat waak werd in zijn bloed, iets wreeds en zoets,
Dat hij niet kende en niet kennen wilde —
Doch steeds als daarna slaap zijn oogen sloot
Zag hij in droom dien dag weer op de ruiten,
Voelde hoe 't andre hij vergeefs ontvlood
En gaf zich schreiend over — Maatloos trilde
Door 't bloed de lokroep van een duif, daarbuiten.

AMAREZZA

Aan hare schouders sterft het laatste licht.
Snel groeit de avond tot een grauw gericht.
Over het roekloos teeder spel der handen
sluit onontkoombaar zich het donker dicht.

. . . . .
Nog hoort zij hoe zijn schred beneên verging —
dan wordt hij ver . . . een vage erinnering . . .
:Wie was hij? Wie ben ik . . . ?

— En diep ontsteld
weet plots zij zich als hij . . . een vreemdeling . . .

GEVANGEN ORANG-OETAN

Lang doofde het wilde heimwee in zijn oogen,
Het ruischen van de wouden door zijn bloed.
Alle herinnering werd allengs logen:
Woud, maan en ster en zon-geslagen vloed.

Aarde en bloei zijn smadelijk geschrompeld
Tot een nauw hok en een zwart-naakten stam.
De laatste is hij die langs de wereld strompelt,
In wie het leven nog gestalte nam. —

En waant hij even soms achter de staven —
Der wereld grensmuur waar zijn kracht aan brak —
Een andere wereld, zwaar van zoete gaven:
Zon, en het wuiven van een groenen tak,

Dan hurkt hij, klein en sidderend, in elkander
En zoekt naar zekerheid en tast en streeft
Zijn eenzaam lichaam met de matte handen
En sluit de oogen voor het helsche beeld.

DE VERBRIJZELING

Een kreet. Zijn kreet?

Waarom schoot,
Tuimlend, de zon langs de gladde wanden
Der ruimte omlaag?

Waarom brandde
Eensklaps de helle dag zoo bloedrood
En brak dit vreemd onweer over hem samen
Tot tartende stilte? . . .

Hij moest nu gaan en
Ging . . .

O, de reis door een dolle sekonde!
Weilanden . . . , slooten . . . , weilanden . . . , slooten,
Cirklend, wegcirklend . . . Waarheen? . . .

Zij stond aan
Het raam. Als altijd zag hij haar groote
Wachtende oogen, haar witte haren
Zoo goed om langzaam te streelen . . .
Hij lachte

Haar toe.

Zij bleef strak-peinzende stare' in
Onraadbaar een verte . . .
Hij ging in de kamer.
Hier ben ik . . . Moeder, hier ben ik! . . .

Zij wendde
Niet.

Hij trad haar, weifelend, terzijde . . .
Moeder! Moedertje! . . .
Waarom toch herkende
Zij hem niet?

Moeder!
Hij greep haar zachte
Handen.

Moedertje! . . . Moeder! . . .
Hij schreide

En bracht zijn ijl hoofd aan haar schouder.

Zij zag

Hem niet. Zij staarde naar buiten . . .

Wie was hij? . . . Waar was hij? . . .

Hij keek door de ruiten.

Herkende. En vluchtte door 't rood van den dag

Waar weerloos zijn traag bloedend lichaam lag.

EGYPTIAN COLLECTION

Temidden pharaonen, rijk en groot,
Omwaakt van wachters, Nubisch trotsch en teeder,
Bloesem-ontsteegne ligt zij, bloesem weder,
Weerloos ge-bed in stilten van den dood,

Een vrouw, een broos, rank meisje uit het Neder-
Rijk, koel gehuld in windselen rossig rood
Als de ravijnwand uit welks zuivren schoot
Christnen haar roofden dan demonen wreeder.

Onder het masker van bleek goudmetaal,
't Zwart oogende, bloeit heen tot de eeuwige goden
Van haar gelaat het tijdloos-puur profiel —

Maar ergens, ver, in 't eenzaam doodendal,
Zwerft angstig om bij ieder avondrooden
De kleine, donkre havik van haar ziel.

J. H. LEOPOLD

Een stille man die stiller werd — niets meer.
De rozen bloeiden schaarscher door zijn klagen,
De neevlen werden dichter in de dagen,
Herinnering vond het pad niet van weleer.

Er was geen gaan, en nergens wederkeer.
Naar verre stilten gleed het laatste vragen.
Moe werden oogen die hun ster niet zagen.
Het moede hart werd moeder, en niets meer.

En toch had hij het leven groot bemind
En het bevolkt met overaardsche droomen,
Waar in hij mateloos zichzelf bood.

Werden zijn gaven nimmer aangenomen?
Hij hoorde het rukkend ruischen van den wind
En week binnen de hoede van den dood.

DE PROFUNDIS

Gedurig ruischt door 't bloed een zoete waanzin
Zijn vreemde, zacht-meedoogenlooze wijs
Van een sneeuw wit geluk, dat eertijds aanving —
Waar ergens ligt het ledig paradijs — ?

Onder den doem dier duisterste betoovring
Zijn, onweerhoudbaar, wij op weg gegaan:
Smeekenden, trotschen, hunkrend op verovering
Heerschzuchtgen: een verzworven karavaan

Wanklend onder de zon, schrijdend door droomen,
Teeder en trouwloos, naar 't onzichtbaar land.
Geen kon het zingen van het bloed ontkomen.
Wij allen werden door God overmand.

KONINGEN

Achter ons zijn onze Rijken verzonken
En onze namen, voor eeuwen her.
Weerloos, zwijgend, van Gods wijn dronken,
Gaan wij. Wij volgden eenmaal een ster.

Is dit nog de aarde? De stroomen zingen
Eenzelvig als immer aan onze zij.
Raaklings langs onze herinneringen
Strijkt soms een vreemde stem voorbij,

Roepende. — Gaan. Aldoor gaan. Wij vergaten
Den droom, de verte, het mystisch Oord,
Dat, eens, ons wegriep uit onze staten. —
Onstilbaar, groot, drijft 't Verlangen ons voort.

DOOLAGIËN II

CHARLIE CHAPLIN I

Gold-rush

Mijn voeten waden vurig door de sneeuw.
Mijn mond fluit door de kou een warme wijs.
Ik ben naar een groot zacht geluk op reis.
Houd moed, mijn hart, al duurt de tocht een eeuw!

Ik volg de sporen van een bonten stoet
Dien ik gister uit het dorp wegtrekken zag.
Men riep dat het paradijs diep oostwaarts lag.
Als wij weêrkeeren wordt de wereld goed.

Dan drijft ons goud al armoe naar de maan.
Dan staat elk schooiershart van licht doortrild.
Ik zie Georgia bij het haardvuur staan.
Ik kom, mijn kind! — Wat kerft de wind hier wild! —
Ik kom. Ik moet nog eerst wat oostwaarts gaan.
Gods bittere mond wordt van een glimlach mild.

CHARLIE CHAPLIN II

City-Lights

Enkel je kleine blinde handen vinden
den wonderbaren droom weêr dien ik ben.
Maar je oogen werden naakt en helder en
zoeken vergeefs den prinselijken beminde.

Nu zijn je oogen aan den nacht verpand
en als al andere oogen moet 'k hen vreezen.
Hoe zouden zij nog naar het licht genezen
dat diep verborgen in de dingen brandt —

Want ziende oogen zijn veel sterker dan
de dwaas ontroerde handen, wier begroeten
Gods eigen lieven groet besloten houdt —

Hoe zou jij weten wat ik weten kan:
dat steeds de rijkste droomen stil en koud
te zwerven gaan op groote scheeve voeten —

DE RATTENVANGER VAN HAMELN

Hij was een ranke stille vreemdeling.
Hij kon een engel of een duivel zijn.
Aandachtig spelend stond hij op het plein
En zond zijn lied uit door de schemering.

En wie het lied bereikte, hen beving,
Onstilbaar, het verlangen naar een rein
Geluk, dat ergens, wereld-ver, moest zijn.
Droeg elk het niet in zijn herinnering?

De man ging heen en floot en floot en floot
Het zoete lied van liefde en van dood.
Kinderen en dichters volgden snel zijn schreden.

Tusschen de heuvelen verdwenen zij,
En keerden nimmer.

God vergeve het mij,
Dat om dien man 'k hartstochtelijk heb gebeden!

AFSCHEID

Het hart wordt Charlie, neurt een dwaze wijs
Van liefde, God en eeuwig paradijs —
Het wankelt dapper naar z'n oude Zuiden —
Maar heel de wereld wordt van weemoed grijs.

voor E. R.

PAVLOVA

Zij draagt zichzelve in den droom
Van Gods ontijdelijk-teeder licht
En weet hoe als een schuw fantoom
Bloeds zwaarte van haar zwicht . . .
Zij danst. En elk verpuurd gebaar der
Ziel voert haar Gods heemlen door. —
Onder haar stort de ster der aarde
Vreemd, ver, teloor.

HET ROOSVENSTER

Dit sierlijk raamrozet schouwde ontelbre baroenen
Met hun getooide vrouwen, groot en ontzagwekkend
Nijgend ten voet der priestren, die de armen strekkend
Hun zeegeving zonde' over helmetten en kaproenen,

Wijl zij, niet voort wellicht een leëggang kunnend rekken
Bij den ontrusten roep van hoornen en klaroenen
Ter jacht onstuimig langden, waar de bosschen groenen,
Of zich bereidden 't Byzantijnsche toe te trekken.

Thans liggen d' edelliën neven hun slanke vrouwen —
Men ziet een windhond bij hun spitse schoeisel rouwen —
Weerloos ten glanzend blanke' of gitten marmarsteen.

Zij zullen nimmer spreken meer, noch roere' of hooren,
En met hun wijd gesperde oogen zien z' aldoor en
Toch zonder zien naar 't schoon beroosde venster heen.

naar Jose-Maria Heredia

TAT WAM ASI

'k Denk hoe ik in de eeuw der kathedralen
Een weifelziek monnik zou zijn geweest
Gedurig wanklend tusschen lijf en geest,
Luistrend naar beider lieflijke verhalen —

Doch die het zwijgen van de broeders vreest
Dieper dan 't dreigen uit het infernale,
En het gebed verzaakt om rond te dwalen,
Diefswijs, waar 't leven fonkelt als een feest:

De bontbevlagde havens waar geluid en
Licht zingend over 't kruivend water kaatsen,
De goede geur van teer waait en van kruiden —

En die bij schemerval sluips keert ten laatste
Ter cel in en met roekloos rijk gemoed
Zijn Mea Culpa spreekt en boete doet.

DE VREEMDE VLUCHT

aan de nagedachtenis van L. E.

:Was 't al verloren? — Langzaam liepen zij,
Als alle goede dagen, door de zachte
Scheemring van 't park, alsof geen karos wachtte
Aan 't eind der voorjaarslaan. :Was 't al voorbij? —

Geen trek verried hun angst-doorschicht ontroeren.
:Het was als alle dagen en geen vlucht.
God zou hen hoeden. Klonk daar geen gerucht?
Achter elk struikgewas kon onraad loeren! —

:Zij beiden hadden 't altijd wel vermoed,
En zij verfoeiden Marie Antoinette,
Die speels en dwaas verstoorde de etiquette.
Zij deugde niet voor 't Fransche vorstenbloed. —

:Waarom juist haar? De koning, toch al teeder
En weiflend, had een andre vrouw behoefd.
Zijn huwlijk had hen mateloos bedroefd.
Wreed dreigde 't heden, 't morgen wellicht wreeder! —

:Wel zong de tijd een vreemde melodie.
Een danse macabre? Zouden ze eens nog keeren?
Vervuld worden hun laatst en liefst begeeren
De vreedge rust in 't graf te Saint Denis? —

Zij wisten dat zij saëm hetzelfde dachten
En de een zag strak en stil de ander aan.
Scherp knerste 't hek. Zij zagen 't voertuig staan.
Een man begroette hen. Zij negen, lachten.

:Het was als alle dagen en geen vlucht. —
Zij stegen in. :God zou hen zeker hoeden.
Waarom toch waren zij zoo vreemd te moede? —
Een ster sprong open aan de milde lucht.

't Portier sloeg dicht. Een stem sprak hun: „Bonne chance”.
Zij negen, lachten. :Waren zij dit, daar,
In die kristalruit, Adelaïde, Victoire,
Dochters van Louis Quinze, Mesdames de France? —

GEVANGENIS

De hemel ginds boven een dak
roerloos blauw zwijgen,
een boom ginds over een dak
met sidderende twijgen.

In dien kleinen hemel drijft zacht
uit droometorens
muziek van klokken en zacht
is een vogel te hooren.

o God, dit al is zoo goed en zoo mooi!
dat daar is leven!
o huizen, o stad, dezen klanken tooi
heiligend gegeven.

En jij, die hier voor de staven weent
in brandend staren,
wat heb jij gedaan, zeg, jij die hier weent,
met je jonge jaren?

naar Verlaine

SONNET

O, de verheugnis, maar ook de ademlooze
Angst Uwer englen toen Gij willig boodt
U-zelv' ten zoen, Uw bloed de poort ontsloot
Des hemels, voor ons, donkeren en boozen —

Verheugnis, wijl voor alle kreatuur,
Dat sinds den Hof Gods looden vloek moest dragen,
De daagraad doorbrak —, angst, wijl helsche slagen
U, Knecht der knechten, klonken aan doods Muur. —

Vanwaar en wie Gij waart, daarvan deed konde
De ruimte, zwart zich sluitend. Bergen dreunden.
Wateren zwelden schuimend. De aard spleet open.

Aartsvaadren rezen alzijds uit den gronde.
Rebelsche englen wankten, krampten, kreunden. —
Alleen de Mensch wierd vol van gouden hope . . .

naar Michel-Angelo

DON JUAN'S EINDGEBED

Heer, satan sterft en telt zijn duizend zonden,
Verslagen door Uw stilte — een armlijk mensch.
Heer, satan danst doods koord, de vlijme grens
Van hel en paradijs — en stort ten onder.

Heer, ik verga. Zij zoen U dit gebed
Voor veertig jaren zwarte schuld en schande.
Heer, satan valt, valt, valt. Reik hem Uw handen,
Heer, spreek Golgotha's woord: Gij zijt gered.

Gij zwijgt. — O gij wier mond mijn mond begeerd heeft,
Wier ziel mijn vuur tot bittere asch verteerd heeft,
Vergeef. Een helscher hel is mij nabij.

Wee mij. Geen dier, geen ding bleef mij gemeenzaam.
Heer, Heer, Uw satan sterft zoo maatloos eenzaam.
Ik heb verloren. Vrouwen, bidt voor mij.

SEBASTIAAN

Hij voelde hoe het lijf allengs bezweek
En neeg, neeg naar een duister, zacht en groot.
Maar nog vernam hij, sidderend, het week
Zoemen van pijlen, ijlboden des doods,

Hem roekloos roovend 't klare, levend bloed,
Dat hij niet geven, nog niet geven wilde. —
Toen brak hij neer, als in een laatsten groet
Buigend de broze knieën, en verstilde.

Zij lieten het lichaam in de koorden achter
En geen zag bij het snelle heengaan om. —
Scheemring woei aan. Het bloed sijpelde zachter. —
Tusschen de bergen daalde, rood, de zon.

DE PROFEET

Zoo groot en diep werd hij bewoond door God
Dat hij haar die hem in de bergen baarde
En met haar pijnen foltrend bond aan d' aarde
Vergeten wilde en bande uit bloed en lot.

Vuur dreef hem voort. Hartstochtelijk schreed hij tot
Zijn volk dat norsch en stom zich om hem schaarde
En schroeide met zijn woord hen en verklaarde
Gods toorn en bracht hun konde en gebod.

Hij zweeg. Doch schrijnen bleef de sterke stem.
Zwaarden van stilte richtten zich op hem.
Hij zag hun vlijme scherpste, wist, en leunde —

Kruis. Nacht. Ruischende door de ruimte treedt
Glimlachend God, buigt zich tot een profeet,
Een mensch, een man die, stervend, „Moeder” kreunde.

PIËTA

O hast du dies gewollt, du hättest nicht
durch eines Weibes Leib entspringen dürfen

Rilke

Gij waart mij al te lang ontroofd.
Nu kan Uw liefde mij niet weren.
Maar gansch een jaren-zwaar begeeren
Breekt saem in deze stilte en dooft.

Hoe zou ik U kussen, kind? Waartoe
Als certijds streelen Uwe haren?
Ik kan U enkel slechts bestaren:
Een vrouw, een moeder, maatloos moe.

Dit is het laatste zwaard: de dood.
Ook ik heb hun mijn bloed geboden.
O Zoon, ik ben een levend-doode.
Ik leed vergeefs Uw stervensnood.

STROFEN IN DEN KERSTNACHT

Het wonder van Uw Wezen rijst alom.
Mild overbloeit de grens van dood en leven
Gij, die genadeloos U mij blijft geven —
Ik weet dat ik U nergens meer ontkom.

Doch ik heb niets, o God, ter offerande
Dan 't hart dat onophoudelijk U verried,
De grauwe woorden van een eenzaam lied,
En, Heer, de duistere schuld van deze handen.

Drijf mij terug, Heer. Nog ruischt 't bloed den zang
Der zonde, wankelen, weerloos, mijne schreden.
Nog roepen mij der sterrenlooze steden
Woeste ravijnen in den ondergang.

Gij zwijgt. En dieper dan het heimlijk dreigen
Van elke zwoele, wrang doorleden lust
Wondt mij de strakke stilte van Uw rust.
Gij zwijgt. En liefde is Uw harde zwijgen.

Aan d'einder branden steden hel en ros.
De nacht staat stralend over d' ommelanden.
Dorpsklokken luiden zacht. De steden branden.
De donkre zonde lokt.

— Gij laat niet los.

RUUSBROEC

De koele, goede schaduw van het bosch,
De zacht-gerekte roep van verre dieren
En rondom mij, verborgen haast in het mos,
De zeer eenvoudige bloei der violieren.

Weer maakt God heldere woorden uit mij los,
Weet 'k Zijnen Geest dees zilvren stift bestieren:
Dat elk met groote Minne zich moog sieren,
Want al dat leeft is om der liefde Gods.

Ai, dat zoo weinigen zijn die dit verstaan
Wijl men te harden pleegt met hoovaardige
De ongestaadde ziel en loozen waan.

O, liên, keert af toch van dees sotternije —
Het is zoo zoet in God te zijn gevaên! —
Dient willig voortaan hemels heerschappije.

SANKT PETER HILLE

Pelgrim op doortocht naar Gods helder land
Over den weg van sterren en planeten
Schreed hij de aarde in glimlachend weten
Of schreiend door veel heimwee overmand.

Men zag hem dwalend door den schrillen nacht,
Stil en eenzelvig, aller westersteden,
Achter de hoop der oogen de eenzaamheden
Van een die afzwierf van een hoog geslacht.

Toen hij zich voor het laatst op weg begeven
Heeft naar het Rijk, waar men hem zorgend wachtte,
Liet hij het lichaam wonderlijk verheven,
Als van een stil wit vuur doorschenen, achter,

Opdat wij hoede' in 't hart 't geheimenis
Dat er geen dood, maar enkel leven is!

O JEZUS, JEZUS, FEL OVER DE AARDE

O Jezus, Jezus, fel over de aarde
Spant zich de scherpe schaduw van Uw kruis
Nachtlijker dan de nacht en eindloos naar de
Onnaakbre grenzen van het paradijs —

Over dien nacht zijt, Jezus, gij de ster,
De bevend brandende, aan het hout gebond'ne
Bloedend haar zacht licht uit ontelbre wonden,
Licht van Mysterie, eeuwig na en ver —

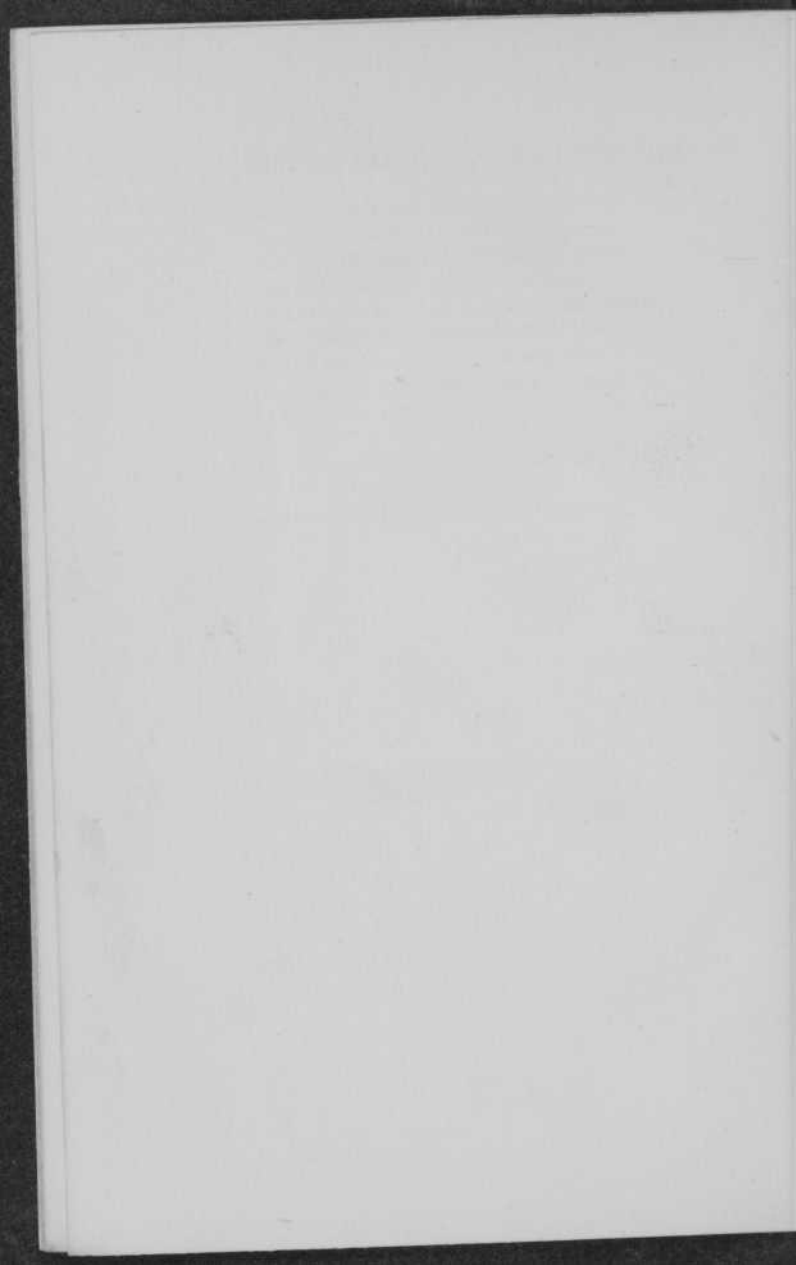
ANNUNCIATIE

Hoog rees hij voor Haar als een wit rank vuur,
Een helle duisternis van licht, pal, strak
Van overaardsche aandrift, liefde, armuur
Van liefde, kern van liefde, en sprak —
En zweeg ontsteld en neeg, een brooze tak,
Niets meer, zag huiverend hoe in het puur
Kristal van Hare ziel het eeuwig Uur,
Gods eindeloosheid en 't eigen wezen, brak
In kleuren zeven, peilloos diep en groot —

Het bloeien Gods in deze kleine maagd . . .

Geboorte goddelijker vreugd en pijn . . .

DRIE SPREUKEN VAN BHARTRIHARI

BHARTRIHARI ZEGT:

I

Wat is die eedlen zijn goed te aanschouwen?

Liefstes klare gelaat.

Wat te beluisteren?

Heur ademhaal en het lied dat haar mond verlaat.

Wat eindeloos te smaken?

Haar vragende lippen.

Te streelen?

Heur bloemgelijk lijf.

Wat hen het schoonst?

De zoet schroeiende droom van gansch haren

[godlijken staat.

II

Hoe ijdel en dwaas dan de dichter die zingende sprak
van de zwakheid der vrouwen, haar waande de teederste tak
aan den boom van dit leven ... !

Een zot scheld ik elk die vergeet,
hoe om de oogen der vrouwen de weerstand van goden zelfs brak!

III

Of losgolft de geurige haarvracht onder het heffen der glanzende
[spangen,
Of welluidt haar lach, of de broze kelk van haar mond
openbloeit in verlangen —
Och, meen niet, dat enkel met dit spel z' U boeit, doch bedenk,
Hoe ook in den roerloosten slaap z' U binnen haar tooverkring
[fel houdt gevangen!

REQUIEM

VOOR EEN KNAAP

Om hoeveel namen martelde ik mij moe
en heb ik hond en rund en olifant
slechts voor zoo kort en zoo zeer vaag
gekend, en ook de zebra — ach, waartoe?

Die mij thans draagt
stijgt als een vloed en overmant
het al.

Schenkt dit dan rust, te weten hoe
gij wàart eenmaal en trachtet, zonder baat,
te dringen door de teedre en harde wanden
der dingen tot hun diepst gelaat?

En deze nauw begonnen handen . . .

Gij spraakt meermaals: Hij komt tot hoogen staat —
Belofte was ik —, doch 'tgeen ik U beloofde
kwelt mij niet meer en maakt mij niet meer bang.
Bijtijden, dicht bij ons huis, schouwde ik lang
een vogel na, die weg mij roofde —.
Had ik dit stille turen worden mogen!
Het droeg, voerde mij opwaarts, mijne oogen
wijlden daarboven. Niemand had ik lief;
lief hebben was toch angst —, begrijpt ge, dan
was ik niet wij
en was veel grooter dan een man
en waar
ik-zelve het gevaar
geweest, en gij . . .
ik was in U,
binnen in U de kern.

Een kleine kern, ik gun haar aan de straten,
den wind. Ik schenk haar weg. Want dat wij ooit
in waarheid allen bij elkander zaten,
ik heb het niet geloofd, 'k geloofde 't nooit.
Gij spraakt, gij lachtet; noch in 't spreken toch
en noch in 't lachen waart gij, kondt gij zijn.
Zooals gij allen wanktet, wankte noch
de schaal met suiker, noch het glas vol wijn.
De appel lag. Hoe goed, in heimlijkheid
van steelsch geluk, dien appel vast te houden,
de rustige tafel, kopjes —, al vertrouwden!
Hoe maakten stil zij 't stormen van den tijd.
En ook mijn speelgoed was mij lief gezind.
Het kon bijna als al die andere dingen
toeverlaat zijn; doch niet zoo wankloos in 't
een rust zijn. 't Was of 't steeds ontwaken ging en
alsof het stond, daar, tusschen mij en 't kind.
Ik had een houten paard, ik had een haan,
ik had een pop met slechts één been;
ik heb heel veel voor ze gedaan.
Een kleinen hemel deed ik hun ontstaan,
want spoedig al begreep ik: hoe alleen
zoo'n speelpaard is.

Dat men dat maken kan:
een paard van hout in allerhande grootte.
Het wordt geverfd en later trekt men 't aan
een koord en 't draaft den heuschen weg met driftige stooten.
Waarom toch heette je 't geen leugen, dit
een paard te noemen? Omdat zelve men
een beetje paard zich voelde in fieren ren
op hande' en voeten (wilde je eenmaal man
ook worden)? Of wou je wellicht
een beetje ook van hout voor hem zijn, gordde
met houten hardheid je, deed worden
je menschgezicht een strak, houten gezicht?

Nu denk ik maar altoos: wij ruilden steeds.
Bespeurde een beek ik, 'k ruischte, ruischte reeds,
ruischte de beek, ik ben er in gesprongen.
Waar ik iets zingen zag, heb ik gezongen
en waar het zong wist ik dat 't was door mij.

Zoo heb ik mij opgedrongen aan elk ding,
dat toch alleen tevreden was gebleven
en droef maar werd als ik 't met mij omhing.

Nu ben ik plotsling heengedreven.

Ving

opnieuw een leeren aan, opnieuw een vragen?

Of moet ik ervan gewagen

hoe alles is bij U? — Ik kan het niet.

Het huis? 'k Begreep het nooit zoo bijster goed.

De kamers? Ach, er was zoo'n overvloed.

. . . Zeg, moeder, wie

toch was de hond?

Een sprookje zelfs klinkt het mij, dat, onvermoed,
in 't bosch, 'k eens voor wel duizend bramen stond.

Er moeten ergens doode kinderen zijn
die met mij spelen willen. Er zijn immer
toch kinderen gestorven. Zoo maar rond
te staren lagen zij, als ik, en nimmer
werden gezond ze. O, hoe dat klinkt: gezond.
Heeft het nog zin?

Daar waar ik ben,

hier, is, geloof ik, niemand krank.

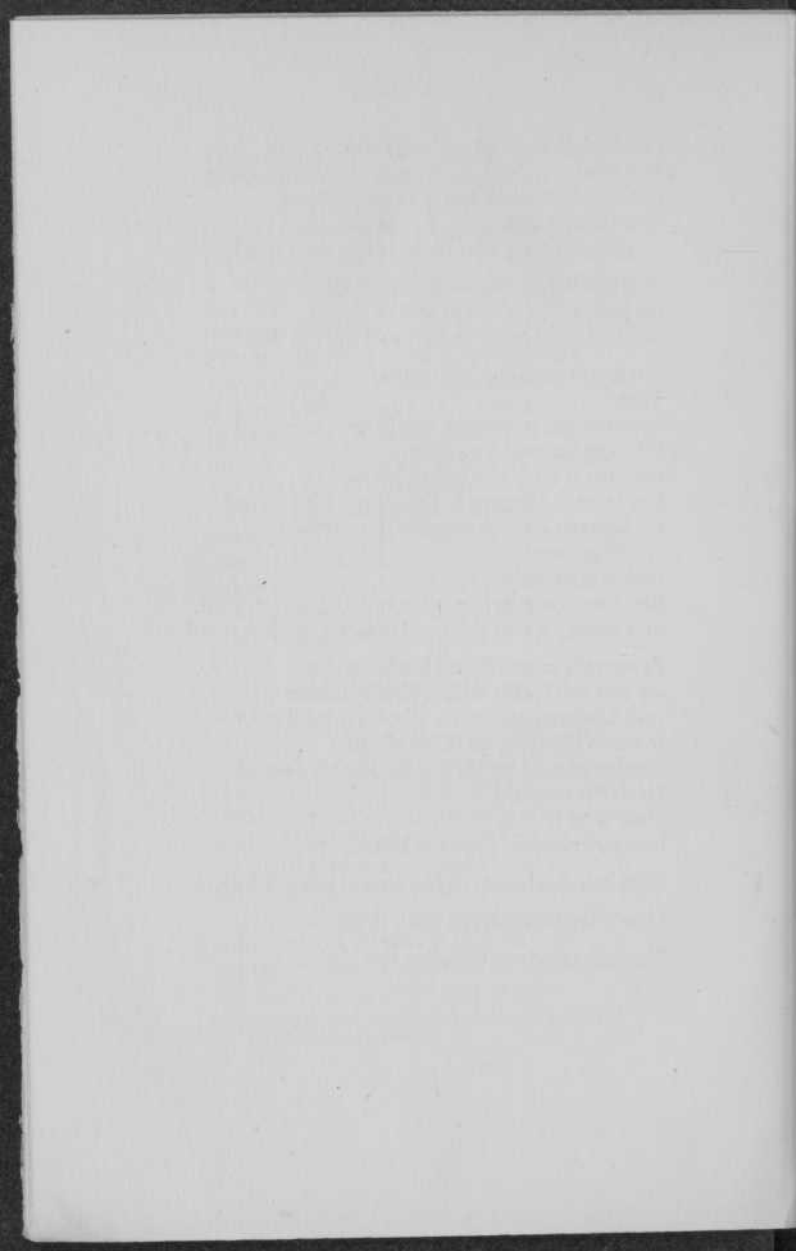
Mijn hals deed zeer . . . zoo lang al is 't geschiên —

Hier is een ieder als een koele drank.

Nog heb ik wie ons drinken niet gezien.

. . . . .

naar Rainer Maria Rilke

KLEINE LIEDEREN

VOLKSLIEDJE

Ons Jezus heeft veel liefgehad:
De jongen en de grijzen,
De dwazen en de wijzen,
Het dwarsche volk uit de havenstad
Tierende ter taveerne:
De kerels en de deernen.
Hij had hen lief gelijk een schat
Men lief heeft! . . .

Jezus leve!

Wij hebben ons Jezus fel verguisd,
Gedoornkroond en bespogen.
Wij kenden geen meedoogen.
Wij hebben om zijn kleet getuicht
Want elk van ons wou 't werven.
Ons Jezus hing te sterven
Aan 't schandhout, als een boef gekruist.
Wij hoonden:

Jezus leve!

Nog trekt ons Jezus de wereld door
Met liefde zich te wreken.
Het Kruis werd liefde-teeken!
Wie zich dit Kruis ten wit verkoor
Vindt immer nog erbarmen
In Jezus' open armen
En voor 't bitterst gebed verhoor.
O Liefde! . . .

Jezus leve!

MARIA VAN MAGDALA

Ik die roekloos heb verworpen
ziel en bloed
dool U door de stille dorpen
tegemoet.

't Is mij of ik word gedragen
door een zacht
licht, dat nachten maakt de dagen,
dagen — nacht.

't Zijn Uw oogen . . . O Uw oogen
voeren mij
over duistere lust en logen
U nabij.

Deerne ben ik, diep ontwijde,
Heer. Maar vroom
schrijd ik zooals maagden schrijden
door een droom

in de hulling hunner haren . . .
Maar ach, duld
dat ik zegen mijne jaren
zware schuld,

zegen dat ik heb verworpen
ziel en bloed
nu 'k mag gaan door stille dorpen
U'gemoet.

KLEIN LIED TOT FRANCISCUS

Franciscus! Franciscus!
Het wordt al laat.
De wereld wordt kranker.
De wereld vergaat.

Franciscus! Franciscus!
De dieren zijn
Eenzaam, en eenzaam
De mensch met zijn pijn.

Franciscus! Franciscus!
Veel harten gaan stuk . . .
Leer gij ons weder:
Armoede is Geluk.

Franciscus! Franciscus!
Zeg ons uw gedicht
Van zuster Water
En broeder Licht!

Franciscus! Franciscus!
Waar nadert uw stap?
Hier is een korst brood en
Een pij en een nap.

Franciscus! Franciscus!
Het wordt al laat.
De wereld wordt kranker.
De wereld vergaat.

INHOUDSOPGAVE

DOOLAGIËN I

Legende	5
Inferno	6
Ballade van den vogelvrijen dichter	7
Ballade der verdoemden	8
Don Juan's prediking	9
Ballade van het kleine water	10
Brahma	11
De waanzinnige	12
Menschen en goden	13
Sappho's ode aan Aphrodite	14
Lokroep	15
Amarezza	16
Gevangen orang-oetan	17
De verbrijzeling	18
Egyptian Collection	20
J. H. Leopold	21
De Profundis	22
Koningen	23

DOOLAGIËN II

Charlie Chaplin I	27
Charlie Chaplin II	28
De rattenvanger van Hameln	29
Afscheid	30
Pavlova	31
Het roosvenster	32
Tat wam asi	33
De vreemde vlucht	34
Gevangenis	36
Sonnet	37
Don Juan's eindgebed	38
Sebastiaan	39
De profeet	40

Pieta	41
Strofen in den kerstmacht	42
Ruusbroec	43
Sankt Peter Hille	44
O Jezus, Jezus	45
Annunciatie	46

DRIE SPREUKEN VAN BHARTRIHARI

Bhartrihari zegt I	49
„ „ II	49
„ „ III	50

REQUIEM

Voor een knaap	53
--------------------------	----

KLEINE LIEDEREN

Volksliedje	59
Maria van Magdala	60
Klein lied tot Franciscus	61

Gezet uit de letter 'Bembo' en gedrukt door
A.A.M. Stols te Maastricht
in September 1932

